

Lezing bij de opening van de tentoonstelling van Petra de Jong in Loft Den Haag
door Matthijs de Boer, stedenbouwkundige en architect

Ik ben opgegroeid met Petra's werk en ik ben er altijd door geïnspireerd.
Dat ging ongeveer zo: Al op mijn studentenkamer hing boven mijn bed dit schilderij dat zo krachtig is dat ik het, als het buiten al licht was en ik een gat in de dag sliep, ook in mijn dromen zag, maar dan in een eigenaardig perspectief. Dus ongeveer zo.
Waar ik liep in mijn droom herhaalde het schilderij zich telkens in het plaveisel.

Tot zover de anekdote. Nu even serieus.

Veel schilders hebben in de vorige eeuw een ontwikkeling doorgemaakt van figuratief naar abstract. We hebben natuurlijk onze eigen **Piet Mondriaan**. Maar ook iemand als **Mark Rothko**. En iemand waarvan ik vermoed dat ze Petra heeft geïnspireerd: **Bridget Riley**. Die Ontwikkeling van figuratief naar abstract ging vaak om een streven naar een zo helder mogelijke boodschap. Zonder verwijzingen naar iets anders.

Dat in tegenstelling tot de schilders die ons iets wilden wilden laten zien wat er eigenlijk niet was, dat we niet naar een schilderij kijken maar naar een heel ander soort werkelijkheid, ze wilden als het ware onze ogen bedriegen, ofwel 'trompe l'oeil'. (**Pere Borrell del Caso**, 1874)

De abstracten wilden dat juist niet. Het doek is het doek, beschilderd met verf. Of zoals iedereen tegenwoordig zegt: *Het is wat het is*. Maar dan niet met de bijbehorende gelatenheid, maar juist heel indringend. Abstractie wil niet zeggen dat er geen emotie bij komt kijken. Maar het schilderij is wat het is. Voor de goede verstaander: het is dus geen pijp.
(**René Magritte**)

Dat geldt zeker ook voor Petra's schilderijen. Ze zijn wat ze zijn en niets meer, en vooral ook niets minder!

Maar Petra heeft, in tegenstelling tot Mondriaan, Riley en Rothko juist de omgekeerde ontwikkeling doorgemaakt. Van abstract naar figuratief. Ik laat, met zevenmijlslaarzen, iets van die ontwikkeling zien. Haar schilderijen laten geen voorstelling zien, maar wel een compositie. Composities in het platte vlak van het doek. Maar wel met de sterke **suggestie** van transparantie. En beweging. Wel diepte, maar dan niet met de oude trucs van het perspectief, maar eerder met 'gelaagdheid'. Letterlijke gelaagdheid vanwege het aanbrengen van de verf op het doek in dunne transparante lagen. En vooral **Betekenisvolle** gelaagdheid.

Of engagement, want Petra heeft ons wel iets te zeggen. Tegelijkertijd laat ze veel aan onze eigen interpretatie en verbeeldingskracht over. Zo was ik ervan overtuigd dat dit schilderij van een halve eeuw geleden "ontmoeting" heette. Maar het heet gewoon "Van donker naar licht". Het beweeglijke dat er in zit, vinden we terug in dit recente werk.

En zo zijn niet voor niets de Maas en de Bosporus in dit prachtige schilderij met elkaar vervlochten. Dat moet je weten, er staat geen titel op. (Trouwens, de inspiratiebronnen zijn in Petra's huis tot in het kleinste kamertje te vinden.) En niet voor niets zien we tussen de golven de wieken van windturbines. Daar vindt Petra iets van. De transparantie en de gelaagdheid van het oudere werk zijn er nog steeds, maar nu met een nieuwe lading. Een ernstige boodschap is er misschien in verborgen maar zo verbeeld, dat je er niet somber van wordt, maar juist moed vat omdat er zoveel moois in de wereld is.

Ik heb verder geen plaatjes van Petra's recente werk. Want de echte schilderijen hangen hier aan de muren, dus ik zou zeggen: ga ze bekijken en ga ervan genieten.